

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE VICEPRESIDÈNCIA DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

22089 *Incoació de la delimitació del Bé d'Interès Cultural, com a monument, del Jaciment de s'Illot de Sa Galera, del terme municipal de Palma*

A la reunió del dia 18 de novembre de 2014, la Comissió Insular de Patrimoni Històric, sobre l'expedient de referència va acordar el següent:

“

Núm. d'ordre I.1

Expedient: 375/2014

Interessat: DIRECCIÓ INSULAR DE CULTURA I PATRIMONI - VICEPRESIDÈNCIA DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS - CONSELL DE MALLORCA

Promotor:

Objecte: INCOACIÓ DE LA DELIMITACIÓ DEL BIC MONUMENT JACIMENT DE SA GALERA

Emplaçament: ILLOT DE SA GALERA – CAN PASTILLA

Municipi: PALMA

I.Incoar la delimitació del Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de monument, del jaciment de sa Galera del terme municipal de Palma, la descripció i la delimitació del qual figuren a l'informe tècnic emès en data 3 de novembre de 2014 que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

Tot això de conformitat amb els article 7 i següents de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears. A més a més, sense perjudici del tràmit d'audiència als interessats, inclòs l'Ajuntament afectat, previst a l'article 9 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, així com del període d'informació pública, i en definitiva, de la resolució de l'expedient.

II.Suspendre la tramitació de les llicències municipals de parcel·lació, d'edificació o d'enderrocament en la zona afectada i, també, la suspensió dels efectes de les llicències ja concedides. Qualsevol obra que calgui realitzar haurà de ser prèviament autoritzada per la Comissió Insular de Patrimoni Històric.

Aquesta suspensió dependrà de la resolució o de la caducitat del procediment.

Tot això de conformitat amb els punts 3 i 4 de l'article 8 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears.

L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini màxim de vint mesos comptadors des de la data d'iniciació del procediment. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, llevat que ho demani el titular del bé, de conformitat amb l'article 10.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre PHIB.

III. Notificar aquesta Resolució als interessats, a l'Ajuntament de Palma i al Govern de les Illes Balears.

IV. Publicar aquest acord d'incoació al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, i en el *Boletín Oficial del Estado* i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i comunicar-ho al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears per tal que es procedeixi a la seva inscripció, i a la vegada comunicui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.”

El trasllat d'aquest acord es fa a reserva de l'aprovació de l'Acta.

Palma, 27 de novembre de 2014

La secretaria delegada de la Comissió Insular de Patrimoni Històric
Serafina Munar Gregorio

ANNEX I

(Es publica com annexo l'informe tècnic de la tècnica arqueòloga de patrimoni històric de dia 3 de novembre de 2014)

IDENTIFICACIÓ

El jaciment de Sa Galera es troba a 150 metres de la costa, a l'illot del mateix nom, al caló de Son Caios, a Can Pastilla, terme municipal de Palma.

L'Illot té unes dimensions de 2.046 m2.

SITUACIÓ ADMINISTRATIVA

El jaciment de Sa Galera està declarat BIC Monument pel decret de 2563/1966 i per tant consta inscrita al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat amb el codi d'identificació núm. R-I-51-0002489-0000. El codi IMPP és 0828. La notació a la pàgina del Ministerio de Cultura figura com Habitación Prehistórica de Illot de Sa Galera.

Es troba inventariat al Catàleg de Centres d'Interès Cultural de Palma – 79 (32-13), descrit com cova i construccions púniques.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears estableix la possibilitat d'incoar expedients de Bé d'Interès Cultural aquells elements mobles o immobles de singular interès.

El jaciment de Sa Galera disposa d'una declaració de Monument, descrit a l'inventari de 1967 com habitació prehistòrica.

La llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears estableix l'obligatorietat de dotar als elements declarats en la categoria de BIC amb un entorn de protecció. Per ajustar-nos a llei, des de l'òrgan competent del Consell de Mallorca s'han dut a terme les gestions i la recerca documental per dur a terme la delimitació de l'àrea del jaciment, i així iniciar la tramitació administrativa de l'expedient de delimitació del BIC i de la delimitació de l'entorn de protecció.

DOCUMENTACIÓ

a) Tipus de bé

- Bé d'Interès Cultural, classificat com a Monument
- Jaciment arqueològic

b) Delimitació de l'entorn

b1- Proposta de delimitació del bé – 0.25 ha

Es tracta de l'espai més proper al bé necessari per garantir la protecció física del monument. Per això s'inclouria l'illot així com el coneixem actualment, on es troben les estructures arqueològiques, cisterna i pou funerari, les pedreres de marès i la zona emprada com embarcador. A dia d'avui disposem de la documentació que identifica un seguit d'estructures, però no es descarta l'existència d'altres vestigis arqueològics a l'illot. A més aquest espai determina entre d'altres coses la pròpia idiosincràsia de l'establiment púnic.

b2- Proposta de delimitació de l'entorn de protecció – 7.56 ha

La configuració de l'entorn d'un bé patrimonial és un fort condicionant. Les característiques de cada element requereixen un tractament diferent de l'ambient. El jaciment s'insereix en un espai determinantment marítim, alhora que de ben segur relacionat amb la zona costanera. En aquest moment la façana marítima ha estat fortament alterada. Hem analitzat la costa propera al jaciment i no hem trobat vestigis de jaciments o instal·lacions preexistents, però com hem dit la zona està molt antropitzada. Resta pendent fer una prospecció del fons marí, que potser ens oferirà noves dades. Incloem des de l'escull a l'oest de l'illot fins la línia de costa.

Malgrat a futur es pugui determinar la declaració d'una zona més extensa com a Zona Arqueològica per la seva riquesa i sense dubte per la seva relació espacial, en aquest expedient ens centrem en la platja. Entendre les relacions entre els elements coneguts - i els que potser encara no coneixem - tant sincrònica com en la seva evolució en el temps, dependrà de la protecció que atorguem al conjunt patrimonial en un concepte extens.

c) Pertinences o accessoris del bé

S'hauria de considerar incorporar aquells elements estructurals excavats i els materials que hagi procurat les distintes intervencions. No coneixem quines estructures puguin aparèixer en el futur, que quedarien vinculades al BIC i per tant sota la seva empara legal.

d) Béns mobles vinculats a l'immoble

Materials inventariats fruit de les distintes campanyes arqueològiques, adscrits pel seu dipòsit al Museu de Mallorca, a l'empara del que la normativa legal imposa pels elements arqueològics mobles, fruit de troballes casuais o excavacions arqueològiques.

e) Memòria històrica

L'Illot fou Inventariat per Mascaró Passarius el 1967, amb identificació d'estructures d'habitació que ell interpreta com a prehistòriques.

Els primers documents materials recuperats a l'illot provenen de la troballa per part de Lluís Plantamor d'un motlle de pedra per la fosa d'objectes de bronze, actualment dipositat al Museu de Mallorca.

Amb posterioritat es publiquen varis articles de Víctor Guerrero fent referència als vestigis visibles a l'illot i es documenta ceràmica que indica la presència púnica ebusitana i talaiòtica, que s'interpreta com a contacte entre els fenicis i la població indígena.

Es comença a excavar el jaciment de forma sistemàtica el 2012. Amb les investigacions a dia d'avui la hipòtesi és que el jaciment presenta distintes fases constructives:

1. Estructures antigues – edifici de 4x4 m construït amb carreus de marès , amb dues portes est i oest – datació segle IV aC.
2. Segona fase – precedida d'un nivell de destrucció, probablement en el context de la I Guerra Púnica – reconstrucció de l'edifici central i s'envolta d'un segon edifici de 9x9 metres. Aquest segon edifici es destrueix a la II Guerra Púnica (es documenta una moneda datada entre 225 i 212 aC)
3. Es construeix sobre les restes de les estructures púniques – potser una estructura defensiva – d'època balearica context II Guerra Púnica?
4. Ocupació ebusitana posterior a la conquesta romana de caràcter comercial.

Per tant podem proposar una forquilla cronològica per època antiga entre segle IV i II aC. Els materials posteriors recollits en superfície són alguns fragments de ceràmica almohade i ceràmica dels segles XVIII al XX, potser relacionada amb l'explotació de les pedreres.

Bibliografia

GUERRERO AYUSO, V.M. (1980) “ La ocupación de algunos islotes costeros en la protohistoria de Mallorca” Maina nº2, pp 49-54

GUERRERO AYUSO, V.M. (1981) “ Los asentamientos humanos sobre los islotes costeros de Mallorca” BSAL 38, pp 192-131

GUERRERO AYUSO, V.M. (2003) “ Colonos e indígenas en las Baleares prerromanas” XVIII Jornades d'Arqueologia Fenicio-Púnica. L'impacte fenicio-púnic en les societats autòctones. Eivissa. Treballs del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera, 54, pp. 145-203

Intervencions arqueològiques

S'iniciaren el 2012 i es continuen, dins el projecte quinquennal , finançats per l'equip d'intervenció a través de l'entitat Arqueover, amb una subvenció anual del Consell de Mallorca. La darrera excavació està en curs.

La direcció estigué en mans de Ramón Martín, Agustín Fernández i Javier Aramburu-Zabala. Després de la renúncia dels dos darrers es fa càrrec de la direcció, juntament amb Ramón Martín, José Jorge Argüello, equip tècnic actual. La responsable de la conservació-restauració del jaciment és Sílvia Jovani.

Les intervencions arqueològiques es duen a terme amb un equip estable de voluntaris i col·laboradors.

f) Informe detallat sobre l'estat de conservació del bé

Restes visibles:

- Estructures excavades.

Les estructures excavades són bàsicament filades de fonamentació i presenten un estat delicat, ja que pateixen una degradació considerable. El sistema constructiu de carreus fixats amb argamassa i l'acció humana, l'exposició a les inclemències climàtiques, les propietats del sòl els agents biològics col·laboren en el deteriorament.

Ja s'han iniciat els treballs de conservació a mesura que es van exhumant murs seguint el criteri de mínima intervenció

- Elements mobles.

No hi ha hagut una actuació sobre els béns mobles (bàsicament ceràmics) més enllà de la neteja i el siglat i en alguns casos remuntage de peces .

ANNEX II **planimetria.**

Delimitació del jaciment de Na Galera

